

ÖREBRO UNIVERSITET

INSTITUTIONEN FÖR
VÅRDVETENSKAP OCH OMSORG

UTBILDNINGSPLAN

SPECIALISTSJUKSKÖTERSKEPROGRAM INOM VÅRD AV ÄLDRE, 40 poäng ***Elderly Care Specialist Nursing Programme, 40 points***

Utbildningsplanen är fastställd av Fakultetsnämnden för medicin, naturvetenskap och teknik den 2 september 2003.

1. ALLMÄNT

Programmet är en vidarutbildning och leder fram till en specialistsjuksköterskeexamen. Programmet vänder sig till dig som är sjuksköterska och som vill arbeta med vård av äldre, antingen inom kommunernas olika boendeformer eller inom landstingens geriatriska vård. Programmet skall ge fördjupade kunskaper om olika grad av hälsa, sjukdom och funktionshinder hos människor i olika åldrar samt bibringa sjuksköterskan ett kritiskt vetenskapligt förhållningssätt till de kunskaper och färdigheter som professionen bygger på, för att i det kommande arbetet kunna bidra till forskning och utveckling.

2. UTBILDNINGENS MÅL

2.1 Mål för grundläggande högskoleutbildning

Den grundläggande högskoleutbildningen skall ge studenterna förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar, förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem samt beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå, följa kunskapsutvecklingen, och utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området (1 kap. 9§ högskolelagen/(HL)).

2.2 Mål för specialistsjuksköterskeexamen inom vård av äldre

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9§ HL)

För att erhålla specialistsjuksköterskeexamen skall sjuksköterskan ha

- förmåga att inom specialområdet ansvara för att i samråd med patient/närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdnadsplan, leda och utvärdera omvårdnadsåtgärder samt ta initiativ till och leda kvalitetsutvecklingen i omvårdnadsarbetet,
- de kunskaper och färdigheter som krävs för att inom specialområdet ansvara för handhavandet av medicinteknisk utrustning
- förmåga att medverka i planering, uppföljning och utveckling av verksamheten samt bidra till ett effektivt resursutnyttjande

För att erhålla specialistsjuksköterskeexamen inom vård av äldre skall sjuksköterskan därtill ha

- de kunskaper och färdigheter som krävs för att arbeta som specialistsjuksköterska inom vård av äldre,
- förmåga att hos äldre patienter observera och bedöma behov av vård och rehabilitering,
- de kunskaper och färdigheter som krävs för att inom sitt specialområde medverka vid och i vissa fall självständigt utföra undersökningar och behandlingar inklusive vård i livets slutskede, (bilaga 2, högskoleförordningen/HF).

3. *UTBILDNINGEN*

3.1 *Utbildningens huvudsakliga uppläggning och innehåll*

Programmet omfattar 40 poäng och huvudämnet är omvårdnadsvetenskap. Av programmets 30 obligatoriska poäng, utgörs 25 poäng av omvårdnadsvetenskap på B-nivå alternativt C-nivå varav 5 poäng är verksamhetsförlagd utbildning resterande 5 poäng utgörs av medicin. Övriga 10 poäng är valbara kurser, med relevans för yrkesfunktionen.

Huvudämnet omvårdnadsvetenskap har sin utgångspunkt i studiet av människans behov och upplevelser i samband med hälsa och ohälsa. Begreppen person, interaktion sjuksköterska och patient/familj/närstående, praktik, miljö/omgivning och hälsa, samt relation mellan dessa begrepp är centrala fenomen. Omvårdnadsteorier/modeller beskriver omvårdnad delvis utifrån grundläggande antaganden om verklighetens natur. Hur omvårdnad beskrivs har samband med synen på kvinnor och män, liksom på innebörden av hälsobegreppet och avser alla åldrar. I mötet med den enskilda människan syftar omvårdnaden till att stödja individen att klara det dagliga livet så optimalt som möjligt. Utifrån ett humanistiskt synsätt och ett livscykelperspektiv är det angeläget att i utvecklandet av omvårdnadsvetenskapen söka kunskap om hur det dagliga livet levs och upplevs inte minst med tanke på äldres och närståendes sårbarhet och utsatthet.

Utbildningen, såväl den teoretiska som den verksamhetsförlagda, omfattar studier av äldre människor med olika grad av hälsa, sjukdom och funktionshinder av akut och kronisk karaktär, från helt friska till allvarligt sjuka och döende människor, i olika kulturer. Studierna inom omvårdnadsvetenskap avser att fördjupa kunskapen om förutsättningar för de äldres hälsa utifrån ett odelbarhets- och genusperspektiv för att inom specialområdet självständigt kunna analysera, värdera, planera hälsoarbete samt vård och rehabiliteringsinsatser. Dessutom ingår förbrukningsartiklar/hjälpmiddel för urininkontinens, stomier och diabetes samt katastrofmedicin.

Studier på B-nivå innebär att studenten ges möjlighet till ökade kunskaper i specifik omvårdnad inom vård av äldre, genom att studera för ämnet relevanta modeller, teorier och metoder. Studenten ges också möjlighet att utveckla sin förmåga att argumentera, jämföra, granska och integrera kunskaper genom ett reflektivt och kritiskt tänkande. I den verksamhetsförlagda utbildningen ges studenten möjlighet att öva sin förmåga att självständigt identifiera, bedöma och möta omvårdnadsbehov hos äldre med hälsoproblem och deras närstående utifrån ett humanistiskt synsätt och med ett helhetsperspektiv. Studenten ges också möjlighet att öva sin förmåga till samarbete, samverkan och informationsutbyte med andra professionella och lekmän, inom och utom den egna organisationen.

Studier på C-nivå innebär att studenten ges möjlighet att fördjupa sina kunskaper i specifik omvårdnad inom vård av äldre. Studierna exemplifierar och fördjupar kunskapen om vetenskapliga metoder relevanta inom ämnesområdet. Studenten ges också möjlighet att utveckla sin förmåga att analysera, se samband, dra slutsatser och värdera kunskaper genom ett reflektivt och kritiskt tänkande i form av ett självständigt arbete. Detta arbete introduceras i början av utbildningen och pågår under hela utbildningstiden. I den verksamhetsförlagda utbildningen ges studenten möjlighet att utifrån forskningsbaserade kunskaper, självständigt planera, genomföra och utvärdera omvårdnad med varierande svårighetsgrader. Studenten ges också möjlighet att öva sin förmåga till samarbete, samverkan och informationsutbyte med andra professionella och lekmän, inom och utanför den egna organisationen.

Studierna i ämnet medicin omfattar studier om geriatriska sjukdomar och specifik farmakologi. Den ökade kunskapen om vanligt förekommande inom geriatrik (som multipla somatiska och psykogeriatriska sjukdomstillstånd) ligger till grund för professionell omvårdnad. Kursen innefattar även specifik farmakologi som inkluderar effekter av läkemedelsbehandling av den äldres ofta multipla symtombild.

Kurserna inom den yrkesspecifika utbildningen är valbara och kan väljas utifrån studentens individuella behov och intressen. Kursen/kurserna kan vara inom flera ämnen med relevans för yrkesfunktionen som omvårdnadsvetenskap och medicin eller inom områdena vårdkommunikativt arbete eller handikappvetenskap. Kurserna kan vara programöverskridande, vilket betyder att studenter från olika program och professioner samläser i avsikt att öka förståelsen för varandras specialområde och funktioner. Exempel på områden som kan bli aktuella är demens, IT i vård, diabetes, smärta, psykogeriatric, handledarutbildning. Valet av kurser skall godkännas av programansvarig.

I den verksamhetsförlagda kursen integreras teoretiska kunskaper från omvårdnadsvetenskap, medicin, etik, metodfärdighet och personlig kunskap till en helhet som visar sig i utövandet av omvårdnad.

3.2 Kurser som ingår i programmet

	Ämne/kurs	Nivå	Poäng	Valbar kurs/er
År 1	Termin 1 Omvårdnadsvetenskap	B/C	10	
	Termin 2 Medicin	B	5	
	Omvårdnadsvetenskap	B/C	5	
År 2	Termin 3 Valbara kurser	B/C		10
	Termin 4 Omvårdnadsvetenskap, verksamhetsförlagd utbildning	B/C	5+5	

För samtliga kurser finns en kursplan som fastställs av institutionsnämnden, där kursens syfte, innehåll, litteratur samt examinationsformer anges. Till varje kurs finns också en studiehandledning där mer detaljerad information om kursen ges.

3.3 Studieformer

Studier bedrivs i form av föreläsningar, seminarier, självstudier, grupparbeten och verksamhetsförlagda studier. Studierna är förankrade i vetenskapligt grundade teorier och beprövad erfarenhet och bygger på aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Informationshantering har en central plats för att sjuksköterskan skall ges möjlighet att öka sin informationskompetens. För närmare beskrivning se respektive kursplan och studiehandledning.

I programmet ingår verksamhetsförlagd utbildning. Den verksamhetsförlagda utbildningen sker under handledning, och olika kunskaper integreras.

Studieformerna syftar till att stimulera den personliga utvecklingen. Självkännedom är av stor vikt för utvecklandet av ett professionellt förhållningssätt. Sjuksköterskan tränar aktivt kunskapssökande, kritiskt tänkande och problemlösning samt att ta egna initiativ, ta ansvar och fatta egna beslut.

Vissa av kurserna läses gemensamt med andra utbildningar inom institutionen, vissa ges även som kurser utanför program.

3.4 Obligatorisk närvaro

Krav på obligatorisk närvaro föreligger inom de verksamhetsförlagda avsnitten och kan delvis föreligga inom andra delar av programmet. Vilka moment och omfattningen av undervisningen som är obligatorisk, framgår av respektive kursplan.

3.5 Tröskelregler

För att få påbörja kurser på C-nivå i huvudämnet (Omvårdnadsvetenskap) skall B-nivån i ämnet vara genomfört med godkänt resultat. Övriga tröskelregler anges i respektive kursplan.

4. INTERNATIONELLT STUDENTUTBYTE

Örebro universitet, Institutionen för vårdvetenskap och omsorg, har samarbetsavtal med andra lärosäten i världen. Studenten kan på eget initiativ gå kurser vid lärosäten i andra länder.

En strävan är att internationaliseringsarbetet skall genomsyra hela utbildningen och bidra till ökade kunskaper och ett vidgat perspektiv.

5. BETYG OCH EXAMINATION

Om inte annat är föreskrivet i kursplanen skall betyg sättas på en genomgången kurs. Betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator) (6 kap 10 § HF).

Som betyg skall användas något av uttrycken underkänd, godkänd eller väl godkänd (6 kap 11 § HF).

6. EXAMEN

Specialistsjuksköterskeexamen inom vård av äldre (Graduate Diploma in Elderly Care Specialist Nursing, 40 points) erhålls efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt 40 poäng.

Mål: se punkten 2.2.

Om kurser som ingår i yrkesexamen sammantaget uppfyller de krav som ställs för magister- eller kandidatexamen, med avseende på såväl längd som fördjupning, skall det framgå av examensbeviset om studenten begär det (bil 2, HF).

7. BEHÖRIGHET FÖR TILLTRÄDE TILL PROGRAMMET

Svensk legitimation som sjuksköterska samt minst 20 poäng i ämnet omvårdnadsvetenskap. Dessutom krävs yrkesverksamhet som sjuksköterska motsvarande minst 6 månaders heltidstjänstgöring.

8. URVAL

Antal år i yrket.

9. TILLGODORÄKNANDE AV TIDIGARE UTBILDNING (6 kap. 12-14 §§ HF)

Beslut om tillgodoräkning av kurs i en generell examen fattas av rektor eller den han bemyndigar. Rektor har bemyndigat chefen för Utbildnings- och forskningsavdelningen att besluta i rutinfall. Rektor har bemyndigat berörd institutionsnämnd att besluta om tillgodoräkning i komplicerade fall.

Beslut om tillgodoräkning av kurs i en yrkesexamen fattas av rektor eller den han bemyndigar. Rektor har bemyndigat berörd institutionsnämnd att fatta dessa beslut.

Beslut om tillgodoräkning av del av kurs fattas av examinator (6 kap 10§ HF).

10 ÖVRIGT

Yrkesfunktionen för specialistsjuksköterska inom vård av äldre

Av Socialstyrelsens allmänna råd, SOSFS 1993:17 framgår att sjuksköterskan har en kvalificerad utbildning i specifik omvårdnad.

För specialistsjuksköterskan inom vård av äldre är målgruppen främst äldre personer, med oftast omfattande omvårdnadsbehov på grund av åldersrelaterade symptom eller multipla geriatriska sjukdomssymtom, men också personer med funktionshinder och med långvariga sjukdomstillstånd, vilka behandlas i öppen och/eller sluten vård. Med öppen vård jämställs vård i särskilda boendeformer. Arbetet utförs i samarbete och i samverkan med andra yrkesgrupper och verksamheter inom sluten eller öppen vård och omsorg. Specialistsjuksköterskans arbete sker i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet inom specialområdet och präglas av ett etiskt förhållningssätt (SOSFS 1995:5).

De professionella krav som en sjuksköterska med specialisering inom vård av äldre har att möta är att

- ta initiativ till och vidta åtgärder som syftar till att främja hälsan och förebygga sjukdom och andra komplikationer hos enskilda och grupper
- ansvara för patienters omvårdnad
- medverka vid undersökningar och behandlingar
- informera och undervisa patienter och deras närstående såväl enskilt som i grupp samt handleda och undervisa medarbetare och studenter
- följa, utveckla och medverka i forsknings- och utvecklingsarbete
- leda, planera och utveckla arbetet inom sitt arbetslag samt samarbeta med företrädare för andra yrken (SOSFS 1995:5).